

Notat

Kirkeministeriet

Spørgsmål J til mundtlig besvarelse i samråd i KIU onsdag den 11. marts 2015

Charlotte Dyremose og Christian Langballe har stillet spørgsmålet.

Dette notat indeholder forslag til kirkeministerens besvarelse af samråds-
spørgsmålet.

Dato: 9. marts 2015

Dokument nr. 17726/15

Sagsbehandler
Eva Stilov

Samrådsspørgsmål J:

”Ministeren bedes i et kommende samråd gennemgå rapporten om den landsdækkende statistiske undersøgelse, som Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter (FUV) har under udarbejdelse.”

Forslag til svar:

- Undersøgelsen fra Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter blev som bekendt offentliggjort på FUV's hjemmeside den 2. februar, og jeg sendte samme dag rapporten til udvalget.

Jeg vil i min gennemgang af FUV's rapport fremhæve udvalgte fokuspunkter, som udtrykker væsentlige pointer i rapporten, men der er naturligvis mulighed for, at vi i de efterfølgende spørgsmål også kommer ind på andre dele af rapporten.

- Rapporten fra FUV er udarbejdet på baggrund af et spørgeskema, der blev udsendt til omkring 2200 præster. Lidt mere end 1300 præster har besvaret dele af spørgeskemaet, mens lidt over 800 præster har svaret på hele spørgeskemaet.

[Som begrundelse for, at ikke alle præster har besvaret undersøgelsen nævner FUV blandt andet, at:

- Nyansatte præster ikke deltog, idet de ikke havde et sammenligningsgrundlag fra sidste sæsons konfirmationsforberedelse.
- Nogle præster er på seniorordning og har ikke længere konfirmander.
- Nogle provster ikke længere har konfirmationsforberedelse.^{1]}

Indledning

- FUV fremhæver indledningsvist i rapporten den kgl. anordnings krav om, at undervisningsforløbet er på mindst 48 lektioner og så vidt muligt 56 lektioner af 45 minutters varighed. Undervisningen skal foregå i to ugentlige lektioner eller i en kombination af ugelektioner og mere samlede moduler eller halv- eller heldagsundervisning, hvor det tjener undervisningens formål.

FUV nævner, at man ikke kan vide om nogle af de ændrede tidspunkter skyldes pædagogiske overvejelser,

---

¹ FUV nævner i alt 13 korte mulige begrundelser i rapporten p. 3-4, og de tre nævnte punkter er således blot udtryk for et tilfældigt udpluk. FUV angiver ikke, hvorledes præsterne fordeler sig i de 13 begrundelseskategorier. Det anføres i forlængelse heraf p. 4, øv, at: "En egentlig svarprocent ikke kan udregnes, da vi ikke har kendskab til, hvor mange præster, der rent faktisk forbereder konfirmander i år og også gjorde det sidste år. Derfor må der tages et generelt forbehold over for, om alle resultater kan siges at være repræsentative for alle landets præster, som har konfirmationsforberedelse".

eller om ændringen er begrundet i skolens behov for at ændre tidspunktet pga. skolereformen.

Jeg er enig i rapportens betragtninger om, at både folkeskoleloven og den kgl. anordning er udtryk for bindende regler, og at man som følge heraf må forsøge at nå frem til en praksis, der tilgodeser begge regelsæt og begge parter, altså både skolen og folkekirken.

[Det fremgår også af rapporten, at skolereformen en del steder har gjort det vanskeligt at overholde anordningens § 13, stk. 1, hvoraf det fremgår, at antallet af konfirmander på et hold ikke må overstige holdstørrelsen for skoleklassen, og at der tilsigtes en gennemsnitlig holdstørrelse på 22.]

Den tidsmæssige placering af konfirmationsforberedelsen

- Det fremgår videre af rapporten (på side 4 nederst), at 72 % af timerne i konfirmationsforberedelsen ligger inden for skoletiden, mens 28 % ligger uden for skoletiden.

FUV peger på, at der altid har været nogle geografiske områder, der har haft konfirmationsforberedelse uden for skoletiden, f.eks. hovedstadsområdet. I de tilfælde

har placeringen ikke noget at gøre med skolereformens implementering i folkeskolen.

Ifølge FUV er der imidlertid mange, der har fået ændret deres traditionelle konfirmationsforberedelsestidspunkt, hvad enten der har været tale om morgentimer eller ej.

Del af den understøttende undervisning (side 5 nederst)

- Det fremgår af rapporten, at konfirmationsforberedelsen visse steder er en del af den understøttende undervisning. I disse tilfælde deltager alle skolebørn på 7. eller 8. klassetrin i undervisningen, hvad enten de skal konfirmeres eller ej.
- Jeg skal hertil bemærke, at konfirmationsforberedelsen ikke kan være en del af den understøttende undervisning.

Den generelle tendens i ændringerne hos den enkelte præst (side 5 øverst og side 6)

- Af rapporten fremgår det også, at 74 % af præsterne har angivet, at tidspunktet for konfirmationsforberedelse er ændret fra sidste skoleår som en direkte konsekvens af skolereformen. 26 % har angivet, at det ikke er tilfældet.

Undersøgelsen viser, at der særligt er tre områder, hvor skolereformen tidsmæssigt har haft betydning for konfirmationsforberedelsen, nemlig:

1. 20 % havde tidligere konfirmationsforberedelse inden for skoletiden, men har det nu uden for skoletiden.
2. 54 % havde tidligere konfirmationsforberedelse i morgen- /formiddagstimer, men har det nu om eftermiddagen i skoletiden.
3. 18 % havde tidligere ugentlig undervisning jævnt fordelt over hele året og har nu hele dage i skoletiden.²

For alle sognetypers vedkommende udover hovedstadsområdet er den generelle tendens, at forberedelsestidspunktet er gået fra at være morgen- /formiddagstimer til eftermiddagstimer inden for skoletiden.

---

² FUV bemærker her, at procentsatserne skal regnes ud fra de 74 %, der har oplevet ændringer som direkte følge af skolereformen. Det vil eksempelvis sige, at de 20 %, der angiver at være flyttet fra inden for skoletid til uden for skoletid, udgør 15 % af den population, der har svaret.

[Kirkeministeriet har i øvrigt foretaget følgende supplerede beregninger for de to øvrige kategorier: Ad 2 – de 54 %, der angiver at være flyttet fra morgen-/formiddagstimer til eftermiddagen i skoletiden, udgør 40 % af den population, der har svaret. Ad 3 – de 18 %, der angiver at være flyttet fra ugentlig undervisning jævnt fordelt over hele året til hele dage i skoletiden, udgør 13 % af den population, der har svaret. Til det samlede regnestykke skal endvidere føjes 2 % x 4, jf. diagrammet i rapporten p. 6].

***Forhandlingerne og det daglige samarbejde med skolen
(side 9 midt)***

- FUV har også undersøgt, hvordan forhandlingerne med skolelederen har påvirket det daglige samarbejde med skolen.

Her fremgår det blandt andet af rapporten, at skole-reformen overordnet set ikke i væsentlig grad har haft negativ indvirkning på forholdet mellem skole og kirke som sådan.

Skolelederne har under implementeringen af skole-reformen været presset på flere fronter (utilfredse lærere, sammenfald med arbejdstidsreform, skeptiske forældre etc.), men samarbejdet med skolen om konfirmationsforberedelsen synes ikke at have presset præsterne væsentligt.

FUV anfører dog, at der samtidigt foreligger en hel række udtalelser fra præsterne, som nuancerer tallene. Disse udtalelser går på, at skolelederen har været flink og velvilligt indstillet, men at skolelederen på grund af skolereformen ikke har kunnet imødekomme præsternes ønsker om placering af konfirmationsforberedelse.

Nogle præster har ganske enkelt givet op over for det, som de har oplevet som en overmagt. Det har ikke forhindret samarbejdet på andre punkter (f.eks. kirkebesøg for diverse klasser, rundvisninger, kunst- og salmesangsprojekter etc.), men præsterne nævner, at de har måttet "føje sig" på en måde, som de ikke tidligere har oplevet. Hvor skolereformen altså ikke har haft afgørende indflydelse på samarbejdet med skolen – måske pga. præsternes attitude/accepterende holdning - har skolereformen haft indflydelse på præsterne arbejdsglæde. 9 % har således oplevet forhandlingssituationen som negativ.

Præsternes arbejdsglæde set i forhold til ændringerne af den tidsmæssige placering af konfirmationsforberedelsen (side 10 midt)

- FUV's opgørelse om præsterenes arbejdsglæde i forhold til ændring af tidspunktet for konfirmationsforberedelse viser blandt andet, at de præster, der har fået flyttet konfirmationsforberedelsen til et tidspunkt uden for skoletid, er mere utilfredse end gennemsnittet af dem, der har oplevet andre ændringer i den tidsmæssige ramme for konfirmationsforberedelsen.

Tilgange til konfirmationsforberedelsen og den tidsmæssige placering i forhold til pædagogisk metode (Side 10 nederst og ff)

- FUV har også spurgt præsterne om, i hvor høj grad 1) den dannende tilgang; 2) den forkyndende tilgang; 3) den kundskabsmeddelende tilgang og 4) den social-relationelle tilgang indgår i præsternes tilgang til konfirmationsforberedelsen.

FUV's undersøgelse viser, at den forkyndende tilgang fylder mest, men dog er relativt tæt fulgt af de tre øvrige tilgange, der ligger forholdsvist lige. For langt de fleste præster spiller alle tilgange en forholdsvis stor rolle og er muligvis praktisk set nogle gange vanskelig at skelne fra hinanden.

- Jeg vil endelig fremhæve, at FUV's undersøgelse også viser, at lidt over en fjerdedel³ af dem, der har svaret ja til, at tidspunktet for konfirmationsforberedelsen har ændret sig, også har svaret ja til, at de pædagogiske tilgange har ændret sig.

Det har blandt andet vist sig, at brugen af foredrag som pædagogisk metode er faldende i signifikant grad samtidigt med, at brugen af fysiske aktiviteter er den aktivitet, der er steget mest. Kreative aktiviteter, ekskursioner/besøg og teknologiske virkemidler bliver alle brugt i højere grad end før skolereformen.

---

³ Korrigeret fra en 'tredjedel' telefonisk af lektor, ph.d. Leise Christensen den 11. februar 2015.

FUV anfører her, at når konfirmationsforberedelsen er gået fra at finde sted i formiddagstimerne til i eftermiddagstimerne og fra to-timers moduler til halv- eller heldagsmoduler, vil det kunne mærkes i konfirmationsforberedelsens tilrettelæggelse.

Det vurderes i rapporten, at det simpelthen kræver andre metoder at undervise unge, der har brugt en lang dag i skolen, inden de møder til konfirmationsforberedelse. Ligesom det stiller andre krav at undervise unge, der kommer til konfirmationsforberedelse en hel dag i steder for blot et par timer ad gangen.

Ved heldagsundervisning er der bedre mulighed for at undervise under brug af kreative metoder, da der er bedre tid til at gøre f.eks. musikken, dramastykkerne eller kunstværkerne færdige og tilmed diskutere og analysere de opnåede resultater.

FUV peger også på, at man må formode, at også det socialt-relationelle kommer til at spille en større rolle, fordi man er sammen længere tid ad gangen og måske tilmed oplever et fællesskab omkring et måltid.

Afslutning

Både FUV's undersøgelse og ministeriets undersøgelse viser, at skolereformen har betydet større eller mindre ændringer i tilrettelæggelsen af konfirmationsforberedelsen. Det mener jeg vi skal være opmærksomme på fremover.

Konkret har jeg derfor udsendt et brev til samtlige biskopper, provster og præster, hvor jeg har fremhævet tre punkter i rapporten, som det kan være nyttigt at have in mente, når man skal forhandle med skolen om konfirmationsforberedelsens tilrettelæggelse.

Det drejer sig om følgende punkter:

- Der skal afsættes den nødvendige tid til konfirmationsforberedelsen inden for rammen af normal skoletid.
- Timetallet og kravene til den maksimale holdstørrelse i den kgl. anordning skal overholdes.
- Konfirmationsforberedelsen kan ikke være en del af den understøttende undervisning.

Jeg kan også nævne, at undervisningsministeren har sendt et brev til alle kommunalbestyrelser om rapporten. I dette brev bliver det bl.a. indskærpet, at konfirmationsforberedelsen ikke kan være en del af den understøttende undervisning.

Disse breve vil blive suppleret af nye *spørgsmål og svar* på Undervisningsministeriets hjemmeside.

Jeg vil også tage initiativ til en drøftelse med biskopperne, hvor jeg blandt andet vil nævne muligheden for, at undersøgelsen kan danne baggrund for, at konfirmationsforberedelsens tidsmæssige placering og præsternes arbejdsglæde kan tages op i MUS-samtaler, sådan som også FUV foreslår i rapporten.